Sevinç Beyza Toktay[1]

L'Envers de la Psychanalyse ve *Uygarlıktaki Huzursuzluk* Eserlerinin Kavşağında Güncelde Baba Sorunsalı[2]

3

Her iki eserin diyaloğuna girerken temel birtakım sorular bu diyaloğu araştırmamın zeminini oluşturuyor. En temel olarak *Psikanalizin Aksi* olarak çevirebileceğimiz *L'Envers de la Psychanalyse* metniyle, *Uygarlıktaki Huzursuzluk* eserinin barındırdığı *"huzursuzluk"* bizim için ne anlam ifade ediyor? Günümüzde zevk, imkânsız, hakikat ve bir düğüm olarak babanın metaforik işlevinin alametifarikası ne durumda? Hâlâ sembolik bir yerin garantörü olan Babanın işlevine yer var mı? Bu soruları dinin ve Tanrı fikrinin geçersizleştirilmesi, metnin

[1] Psikoterapist, Formasyonda Psikanalist, ALI.
[2] Bu çalışma, 6.5.24 tarihinde Psikanalist Dr. Özge Soysal'ın sorumluluğunda yürütülen *Lacan'ın Yapıtını Okuma Seminerleri "L'Envers de la Psychanalyse"* çalışma grubunda sunulmuştur.
[3]Thomas Cole, *Cours de l'Empire*, 1836.

statüsünün alt üst edildiği bir paradigmadan da itibaren nasıl okuyabiliriz? Ve tüm bu sorularla bağlantılı olan klinik ve güncelde, toplumsal bağda bu sorularla nasıl karşılaşmaktayız?

İki metni ele alırken bir kavşak noktası belirir: insanın uygarlığa girişi ile damgalandığı bir huzursuzluk gerçeği. Freud metninde *"uygarlığın oluşturduğu bir huzursuzluktan"* söz eder. Lacan ise bu seminerin zamansallığında, dönemin 68 Mayıs eylemlerinin ve dünya genelinde de yankılanan *"bireysel özgürlük"* şiarının aslında neyi ıskaladığını tartışır. Freud'un metni yazdığı süreci de ele aldığımızda insanın doğa üzerinde egemenlik kurduğu, dünya ikliminin oldukça şiddetle yankılandığı, savaşın izinden ve uygarlık düşmanı olarak adlandırdığı bu durumun temellerini araştırır. Bireysel özgürlük hedefi ile insana içre huzursuzluk iptal mi ediliyor yoksa?

Her iki metni okurken ve iki metnin diyaloğunu kurarken kendi sorularımı yapılandırdığım temel merkezi noktada başvurduğum VIII. ve IX. dersler oldu. Peki neden? Esasen tam da Freud'un Totem ve Tabu'da kuramsallaştırdığı, tümgüçlü babanın, yani Lacan'ın imgesel bir babanın ötesinde Gerçek Baba olarak kavramsallaştırdığı Baba'nın ölümüne işaret eder. Ancak bu şekilde kardeşlik ittifakının kurulabildiği ve 3 temel yasak etrafında uygarlığın insanlığının buluşabildiğinden söz ediyoruz. Halbuki babanın ölümü, yani Gerçek Baba'nın ölümü insanı tam da uygarlığın teminatı olan "imkânsızın" damgasını üstlenebilmesini sağlıyor. Ki günümüzde Charles Melman ve Nazir Hamad'ın *Göçmenliğin Psikolojisi* kitabında ele aldığı Tekil Baba ve Evrensel Baba kavramlarını düşündüğümüzde, esasen Lacan'ın sözünü ettiği Gerçek Baba'nın politika sahnesinde tümgüçlü dirilişinden, imkânsızın hesaptan düşüşünden söz edebilir miyiz? Zira güncel politik söylemde, herkesin kendi babasını seçebildiğinden ve sınırsızca zevklenen bir babalar, Türkçe karşılığında "ölü baba" olarak çevirebileceğimiz expertler (ex-père) çağının dirilişinden varlığından bahsedebiliriz. Ki Freud'un söz ettiği gibi *"Babayla ilişki içinde başlayan şey, kitleyle ilişki içinde tamamlanır."* Yani babanın söylemdeki akıbeti, toplumsal bağın öznesinin baba ile ilişkisindeki koordinatlarını gözler önüne serer. Makrodan, mikroya bir bağ söz konusudur.

Charles Melman'ın *Paranoyalar* seminerinde kurduğu *"Bizler bir metnin çocuklarıyız"* cümlesi, beni **üç** senedir meşgul eden ve arşınladığım bir cümle. Bu soruya bu çalışmanın içerisinden geçerken içime sinen yeni bir yanıt buldum: trajedi. Zira evrensel nitelik, yani "uygarlığın prensipleri" doğal bir yazgı olmayan insanileşmeyi yazı ve kayıt işlevini işaret eden metinsel yapının etrafında buluşturur. Böylece dinin ve esaslı diğer kimi metinlerin barındırdığı

metinsel sembolik form, *uygarlıkla* ilişkisi içerisinde, çatı sahipliği yaptığı kültürün toplumsal düzen ve ahlaki davranışın garantörü olmaktadır. Bu bağlamda dinden ve Tanrı'dan bahsederken esasen altını çizmek istediğim nokta, insanın ve uygarlığın kurucu faktörü olan ilahisel tanrının bıraktığı boşlukla ilgilenen, sembolik bir yerin güvencesi olan Öteki kavramının kendisidir. Zira güncelde insan varlığının din, metin ve Öteki ile olan ilişkilerini incelerken uygarlıkta neyin galebe çalmadığını tartışabiliriz. Ki metnin önemi, insanların uygarlığın getirdiği yasaklardan ötürü temel çaresizliklerini bir anlatıya dayandırma ve kendi huzursuzluğunu ruhsal olarak çalışabilmesinin bir yolunu açmasıdır da. Böylelikle özne, kendi arzusunu bir trajediden itibaren okuyabilecek ve yapılandırabilecektir. Decameron'u, 1001 Gece Masallarını, Odessa ve İlyada gibi asli eserleri metin konusuna birer örnek olarak verebiliriz. Çünkü bu metinlerin vurguladığı gerçek, bir "guide", yol gösterici niteliği ile insan ilişkilerini ve toplumsal bağı düzenleyişini bağrında taşımasıdır. Zira metinsel yapı insanı kendi huzursuzluğu ile ilişkisinde felç bırakmaktan alıkoyarak ve insanı sözcüklerle olan ilişkisinde nesnenin yerinin doldurulamaz boyutunu üretmeye devam etmesini sağlar.

Peki uygarlık mı, kültür mü kavşağında uygarlık ve kültür ne anlama gelir?

İrlandalı Filozof Edmund Burke'nin tanımı ile organik karmaşa, çok eski görenekler, yerleşiklik kazanmış duygu alışkanlıkları, kendiliğinden bağlılıklar, sarsılmaz biatlar, saygınlığını zamana karşı ayakta tutmaya borçlu kurumlar, içgüdüsel sevgi ve nefretler, geleneğin alttan alta zorlayıcı gücü, bir dilin hazinesi, atalara hürmet, ülke, doğa ve akraba sevgisi anlamına gelir. Bununla birlikte sözcük, Latincede "*colere*" yetiştirmek-bakmak fiilinden türeyen *cultura* "tarım-bakım" sözcüğünden ileri gelir. Ve aynı zamanda uygarlığın rafine ürünleriyle kendisini yetiştiren, incelten anlamıyla da kullanılır. Bu tanımlamalardan hareketle, *"Peki kültürü ayakta tutan uygarlık olabilir mi?"* sorgulaması ile devam edeceğim. Her şeyden önce uygarlık derken neyden söz ediyoruz?

Esasında kitabın çevrilişinde farklı dillerde kültür ve uygarlık sözcükleri birbirinin yerine geçer. Uygarlığın kültür sözcüğünü karşıladığı düşünülse de bu iki sözcük ve yapı birbirinden farklıdır. Hipotetik olarak bunun nedeni, uygarlığın evrensel bir nitelik etrafında toplulukları ve insanları birleştirmesi, söylemsel bir tutarlılığı, kıvamı sağlamasıdır. Tabii uygarlık kavramının "barbar olanın" karşısında yer alan, Batı perspektifli "uygar olmak" "medeni" gibi tanımlamaları ile Doğu'yu hizaya getiren, eğiten anlamının da altını çizmek önemli. Konumuza döndüğümüzde kültürden farklı olarak uygarlık, 17. yy.da "Zivilisation"

"sivil, yurttaş" sözcüğünden türetilen ve esasen, geniş alanlara yayılmış, birbirinden farklı coğrafyaların benzer, evrensel diyebileceğimiz prensiplerle kültürleri bir çatı altında toplayan bir "kültürel kubbe" olduğunu söyleyebiliriz. Yani biliyoruz ki her bir coğrafyanın kendine içre bir kültürü bulunmakta; ki kültür "evrensel olanın niteliğine" referansta bulunan "uygarlık" kelimesine bizi götürmektedir. Zira uygarlığın, insanlığın yaşadığı coğrafyanın tekilliğini, kültür denilen olgunun gök kubbesini oluşturduğu söylenebilir. Freud'un deyimi ile uygarlık, *"yaşamımızı hayvan atalarımızınkinden ayıran, insanları doğadan korumak ve insanlar arasındaki ilişkileri düzenlemek gibi iki amaca hizmet eden eylem ve düzenlemelerin toplamıdır*[4]*".* Ki Freud Bir Yanılsamanın Geleceği metninde ifade ettiği üzere, *"Uygarlığın ana görevi, asıl varoluş nedeni, bizi doğaya karşı korumaktır"*[5]. Peki ama nasıl?

Freud, 1930'da yayımlanan *Uygarlıktaki Huzursuzluk* metninde bir arada yaşayabilmek için uygarlığın zevki ve özgürlüğü sınırladığından söz eder. Bu noktada Totem ve Tabu metnin de hatırlayacağımız üzere kardeşlerin kadiri mutlak tüm güçlü babayı öldürüşüyle, baba katliyle üç temel yasak karşımıza çıkmaktadır: "kanibalizm, ölüm ve ensest". Bu üç temel yasak, insanları bir arada tutan dürtü ekonomisini ve "dürtüden fedakârlıktan" hareketle bir "vazgeçişin" ve "imkânsız" olanın altını çizer. Zira uygarlığın koşulu, tam da Freud'un ifade ettiği gibi "*güçlü dürtülerin tatmin edilmeyişi (bastırılması, dışlanması…) olduğunu görmemek olanaksızdır. Bu 'kültürel engellenme' insanların toplumsal ilişkilerine hâkim durumdadır*"[6]. Bir imkânsızın kurulabilmesi, imkânsızın yazılabilmesi için Gerçek Baba'nın ölümünden söz eder Lacan. Vazgeçişin işaret ettiği şey, Lacan'ın kavramsallaştırdığı "zevk" "jouissance" kavramıdır. Yani uygarlık, Freud'un işaret edeceği gibi*, "dürtülerden vazgeçme talebinde kendini göstermiş, böylece birey, suçluluk duygusuna teslim olma pahasına, mutluluğunu yitirerek bu kültürel ilerlemenin faturasını ödemek zorunda kalmıştır".* Özne tarafından uygarlığın, toplumsal bağın teminatına, sözleşmesine dair zevke, jouissance'a yönelik bir söz verilmiştir.

Dilin yasasıyla Baba Metaforu sayesinde karşılaşan özne, temsil edilemeyen, ruhsallıktan dışlanan, dilde tam da ifade bulamayan şeyin imkânsız oluşuyla karşılaşır. Sözünü ettiğimiz özne, kendisi ve dünyadaki benzerleri ile kurduğu ilişkide sembolik koordinatlarını belirleyen, eksikliğe gönderimde bulunan **ve** imkânsızla damgalanan bir Baba'dan itibaren

[4] Freud, S. *Uygarlıktaki Huzursuzluk*, sf48. Metis, İstanbul.
[5] Freud, S. *Bir Yanılsamanın Geleceği*, sf327. Metis, İstanbul.
[6] Freud, S. *Uygarlıktaki Huzursuzluk*, sf.55. Metis, İstanbul

eksiklikteki yerini alan, anonim olmayan bir öznedir. Özge Soysal'ın "Türkiye'de Simgesel Sorunsalı" yazısında da belirttiği gibi *"Beden ve dil, dürtü ve söz arasındaki ayrımları mümkün kılan ve aralarındaki öncelikleri belirleyen Baba-nın-(Soy)Adı metaforu, öznellikte bu üç boyutun birbirine düğümlenişinin adıdır."* Yani dilin yasasını, söz ile kurduğu kendi ilişkisinden itibaren aktaran baba, tümgüçlü, totaliter bir Öteki olmaktan ziyade, simgesel bir yerin güvencesi olup, dili insanüstü bir yerden kurmaktan azade, tam da kendindeki eksiklikten atılım alarak, eksiklik paradigması içerisinde yer aldığı arzulayan bir konumlanıştan itibaren kurar. Bu konumlanışta özne, baba işlevi sayesinde erişmenin yasak olduğu bir zevkten yoksun kalır. Yani, mutlak doyumun imkânsız olarak sınırladığı bir nâmevcudiyet söz konusudur. Freud tam bu noktada, *Uygarlıktaki Huzursuzluk* metninde esasen güncelde de Mindfulness gibi sınırsız bir narsisizmin yeni kalesi olarak cemaatleşen yoga öğretilerinin peşinden koştuğu *"evreninin tümüne bağlı olma ve sınırsızlık duygusu"* olarak ifade ettiği *« okyanusvari »* duygudan söz eder. Ve şu soruyu sorar: *« İyi de asli, yani ilksel olan (bu ben duygusunun), ondan türemiş, daha geç döneme ait olanın yanında hala yaşayabileceğini farz etmeye hakkımız var mı ? ».* Zira, Öteki'nin yeri, farklı dilsel "konumları ve farklılığı var eden, "düşman, terörist, anarşist" gibi farklılığın ve farklı dilsel konumların hesaptan düşülüp işaretlere indirgenmediği sembolik bir yasanın yeri olarak *bir bir-aradalığın*[7] teminatıdır. O halde söz, *Bir* yerden itibaren ancak, dilsel gösterenlerin dolaşımına atılım veren, toplumsal bağın bir-aradalıklarını tüm farklı konumlanışlarından itibaren güvenceye alan insan olmanın koşulunu simgesel bir yasadan itibaren alır.

Bu her iki metni ele alırken, okumam sırasında Baba'nın temsil ettiği ve bir insanda kısmi olarak cismanileşen Tanrı ve Efendinin Söylemi üzerinde durdum. Hristiyan perspektifte hepimizin az çok aşina olduğu "Baba- Oğul- Kutsal Ruh" meselesine eğilelim. Baba her şeyden önce neyin temsilidir? *Nesne İlişkileri* seminerinde Lacan *Kutsal Ruh'tan* söz eder. Peki bu ne demektir? Lacan bu seminerde "Kutsal Ruh, gösterenin dünyaya girişidir."[8] der. Bir hidroelektrik fabrikası metaforu kullanarak, öznelliğin gösteren aracılığı ile kurulmuş ve işleyen bir fabrika gibi olduğundan söz eder. Zira hidroelektrik fabrikası "doğal" olandan farklı olarak, Kutsal Ruh'un işlemi ile kurulmuştur; yani gösteren ile. Teolojide ise Kutsal Ruh, Tanrının kendi varlığını insanda hissettirmesi şeklinde ele alır. Esasen hattımızla örerek

[7] Okuyucu oldukça esinleyici ve düşündürücü bu yazım biçimi ve içeriği ile ilgili Özge Soysal ve Zeynep Özen Barkot'un *"Nasıl bir bir-aradalık?"* metnine bakabilir.
https://www.ozgesoysal.com/kolektif/nasil-bir-biraradalik-70
[8] Lacan, J., *La Relation d'Objet, Le Séminaire livre IV (1956-1957)*., Edition du Seuil, 49-50.

ilerlediğimizde babaya değin işlev yani mistik olanın ötesinde barındırdığı adlandırma işlevi, Efendi'nin işlevine yönelik temel bir işareti, ağırlığı, ciddiyeti işaret eder. Ki seminerde de işlediğimiz üzere, buradaki Efendi kastre edilmiş bir Öteki'dir. Böylelikle insan öznede tıpkı göğün ve yerin birbirinden ayrıldığı kozmolojide olduğu gibi esasında adlandırma işlevi ile nesne *a* da bir kopuş olarak gerçekleşebilecek ve konuşan varlık olarak özne de bu kopuşu, dilin yasasından, dolayımlarından geçerek üstlenmek ve üretmek, temsil etmek zaruriyetinde kalacaktır. Özne girdiği dil fabrikasında kendi gösterenlerini üretecektir. İşte tam da uygarlığın kökleri bir yasak sorusunun insanlığa damgasını vuruşu ve onu doğal bir varlık olarak ele alamayacağımızın altını çizer. İnsan huzursuz bir varlıktır. Bu nedenle esasen *bir bir-aradalığı* ve birlikte yaşamanın kurallarını ortaya koyan bu yasak, insanı uygarlığın kubbesi altında yaşayan dilsel bir özne konumuna yerleştirecektir. Zira cennetten kovulmuştur. Tam da söylem, bu yasaktan itibaren oluşur.

O halde günümüzde Baba'nın Adı'nın akıbeti nedir?

Efendinin söyleminin riske girişi ile, ki artık dini otoritelerin kaybettiği ağırlık, dinin ve Tanrı fikrinin geçersizleştirilmesi, haliyle retoriğin ve metaforik anlamı ile Babanın Kutsal Ruh'tan arındırılması, kastrasyonun faili (nesnesi imgesel fallus) olan Gerçek Babayı referansta bulunduğu evrensel nitelikten dışarı fırlatır. Mevzu bahis, Gerçek Baba'nın sembolik yasaya referansı ile işaret ettiği Evrensel Baba'dan, yani uygarlığın babasından Tekil bir babaya indirgenişidir. Bu Tekil baba, kendisinden, kendi yasasından başka bir şeye başvurmaz, yasası kişiseldir. Ki Postmodernite ile kültürel göreceliği vurgulayan söylemsel yapı, herkese göre ele alınabilecek referanstan kopuk bir sözde yasalar ağının varlığını aşikâr kılar. Kültür kuramları da bize şunu söyler, 20. yy.dan itibaren kültür, veçhesini değiştirir ve seri üretime, kar ekonomisine yüzünü döner. Değerler sistemine yönelik bir saldırı söz konusudur; yani sembolik niteliğe. Bu durumla bağlantılı olarak Özge Soysal'ın Seminerin VIII. ve IX. dersini ele alırken klinik ve politik olarak gözlemleyebileceğimiz fenomenlerden itibaren sorduğu bir soruyu hatırlayabiliriz: *Peki özne meşruiyetini nereden alıyor? Kaynağını bir eksiklikten mi, yoksa kendi narsistik kurgusundan mı alıyor?*

Bu duruma birçok klinik örnek verebilmek mümkün. Örneğin çocuklarla oynanan oyunlarda çocukların kuralları istedikleri gibi eğip bükebileceklerini dillendirmesi, bu çocukların tam da sözcük ve eylemlerinin meşruiyetini nereden aldıklarına dair bir bilgi verir. Zira çocuklar ebeveynleri ile oynarken onlara da salık verilen bu bilgidir: "kurallar istenildiği

gibi değişebilir". Halbuki yasa, dilin yasası, alternatifler sisteminin içerisinde yer almaz. Zira içinde bulunduğumuz progresif kültür, yasayı, babanın sisteme dahil ettiği metaforu, metinsel yapıyı ve anlatıyı iptal etmektedir. Ki daha toplumsal bazdaki çıktılarına baktığımızda ise iptal edilen bu metaforik işlem, toplulukları daha homojen bir yapıda bırakarak, Freud'un metinde sözünü ettiği *"komşunu kendin gibi sev"* kapalı söyleminde hapsetmektedir. Bu noktada Freud homojenitenin ürettiği tehlikeyi işaret ederek, düşmanlık meselesinin uygarlığı bir çökme tehlikesi ile karşı karşıya bıraktığından söz eder. Bu cümlenin işaret ettiği mantık, esasen Freud'un 1921'de[9] yayımladığı Kitle Psikolojisi metninde ele aldığı üzere topluluklar, STK ve kurumlarda libidinal bağlar geliştirilmesini sağlarken; bir yandan da dayanıklı kitlelerden farklı olarak homojenleşmiş, farklılığı kapı dışarı eden, eleştiriye mahal vermeyen, eleştirdiği sistemin yanılgısına düşen ve ilkel bir saldırganlığın söz konusu olduğu bir "düşmanlaştırma" riskinden söz eder. Yani *"komşunu kendin gibi sevebilirsin*"[10]; ama bir yabancıyı değil. Zira STK ve kurumlarda çokça tanıklığını yaptığımız bu dikey olmayan yatay söylemde yapıdaki dilsel boşluk, bir ideoloji ile tıkanmış, sözün sembolik niteliği dışarıda bırakılmıştır. Bu nedenle güncel söylemin barındırdığı *"özgürlük ve farklılığa kucak açan"* şiarı yalnızca pozitive edilen, kof bir slogan ve güncel bir lafebeliği olup; oldukça homojen bir yapıya işaret etmektedir diyebiliriz. Zira bu yapılarda bir otorite mevcut bulunmamaktadır. Yatay bir düzenlenişte herkes birbirine eş ve eşittir. Esasen bu eşitlik ile, tam da Baba'nın yerinin sembolik ağırlığı olarak adlandırdığımız "otorite" merciinin referansta bulunduğu saygının ve yüce olanın yerinin reddedilmesinden söz edebilmek mümkün. Bu nedenle esasen *"Biz kimin çocuklarıyız?"* metninde söz ettiğim yer, bu noktaya işaret etmektedir.

Güvenin, dünyadaki konumlanışımızın dayanak aldığı "otorite", "Babanın Adı" banal olanın yerini almaktadır. Philippe Julien *Anneni ve Babanı Terk Edeceksin* eserinde de ele aldığı gibi yasanın temsilcisi, sembolik düzenlenişin teminatçısı baba, güncel söylemde geçersizleştirilmiş, itibarını yitirmiş ve zora girmiştir. Ki klinikten ve son araştırmalardan gözlemlediğimiz üzere; çocuklarda öfke, ADHD ve otizm oranındaki ciddi artış bize esasen öznenin nereye çağrıda bulunamadığını gözler önüne serer. Anne ve çocuğun ilişkide olduğu, çocuğun dile girmesinin bir ön koşulu olarak yapı gereği annenin arzusunun tuzağına düştüğü imgesel ilişkide, anne babayı işaret etmek; baba da bu ilişkiye müdahalede bulunmak durumundadır. Zira bulunmadığında ya da babanın sözünü ciddiyetle üstlenmediği **ve** kararlılık

[9] Freud, 1918'de Birinci Dünya Savaşı'nın sonunda, egemen monarşilerin yıkılışına tanıklık etti. Bu çalışmada bu gözlemin etkisi hissedilmektedir.
[10] Freud, S. *Uygarlıktaki Huzursuzluk*, sf66. Metis, İstanbul.

sergilemediği durumlarda çocuktan ya da yetişkinden gelen çığlık ve çağrıları acı bilançoları ile duymaktayız. Ki çocukların ellerinden ayıramadığı ilişkisizliğin bir timsali olan, *"lathouse"* nesne olarak adlandırabileceğimiz laptop, Ipad ve telefonlar adeta birer tıkaç olarak mevcudiyet sergilemekte.

Peki şöyle bir soru sorabilir miyiz: Öteki ve çocuk ilişkisini incelediğimizde temel mesele çocuğa eşlik eden ilk Ötekinin belki de artık sembolik işleve başvuramaması, imgesel kurucu bir ilişki gelişmesini zora sokuyor olabilir mi? Babanın metaforik işlevindeki itibar kaybından söz ederken, aynı zamanda ve bağlantı olarak, annesel metaforunun da zora girişinden söz edebilir miyiz? Haliyle dil ile oluşan boşluk, güncel söylemde *lathouse* nesne ile tıkanmakta. Örneğin çocukların artık yemek yerken ipad izlemesi, sözcüklerin ve bağın olmadığı yere gelen bir dolgu nesnesi olabilir mi? Ha keza bu temel, yapılandırıcı ve oldukça ilk insani ilişkinin/bağın yokluğunun yarattığı çölleşmenin etkileri olarak piercing'lerin yaygınlaşmasının**,** madde kullanımının, ADHD, öfke problemleri, öğrenme güçlükleri vb. tanılarının günden güne yoğunluklu artış kazanımını görmekteyiz. Uzmanların ballandırarak çocukları salt bir teşhise indirgediği ADHD ve öfke problemleri adeta fobinin önüne geçmiştir. Zira Özge Soysal'ın *Nesne İlişkileri* Semineri'nde işaret ettiği, Serge Lesourd'un da kitabında ifade ettiği üzere *"kurt artık çocukları korkutmamaktadır"*[11]. Zira bu mantıkta ıskalanan tam da yapı gereği çocuğu ve anneyi sahip olduğu yanılsamasından "kesen" babanın dikey dişleridir. Bu dişler ki, asimetrinin yani yerler arasındaki farklılığın "eşitlik ve aynılık düzlemine" indirgenemeyeceğinin kesiğidir. Ki babanın, otoritenin referensta bulunduğu Evrensel Nitelik, ya da Evrensel Baba'nın banalizasyonu, bu yeri işaret edenleri "boomer" olarak itibarsızlaştırır ve bu yerin meşruluğuna yönelik saldırıları, kendisini her bir kişinin istediği gibi yasayı eğip bükebildiği ve bunu empoze edebildiği bir göreceliğe; yani tekil babaların göreceliğine savurarak politik doğrucu bir uygarlık doğurur. Ki baba, genetik gerçekliğinin ötesinde sembolik babaya referansı ile toplumsal normların işaret ettiği saygı mesafesini, yerler arasındaki farklılığı teminat altına alır. Alternatifler söyleminde ise baba, artık salt genetik bir fonksiyona indirgenmiş ve metaforik konumlanışı değer kaybetmiştir. Babayı etkileyen bu halden elbette anne de kendi çocuğu ile ilişkisinde etkilenecektir. Haliyle de güncel söylemde, Tanrı'nın yerine eşitlenen insan, doğallaşma çabasına; yani dilin yasasından kendini soyutladığı bir yere ayrıcalıklı bir "loca" kurar. Ki Freud eserinde insanı doğal, organik boyutundan ayırarak yasaktan itibaren uygarlığın içerisine, yani bir söyleme yerleştirir. Zira insan bir hayvandan farklı olarak dile doğuşuyla birlikte mutlak bir kaybın

[11] Bu duruma örnek olarak postmodern yorumlanışı ile "Kırmızı Başlıklı Kız" masalına bakmak mümkün.

içerisine yazgılı olup, ıstırapla damgalanmıştır. Postmodern söylem ise, bu temel eksikliğin yazgısını nesne ile giderebileceğimizin vaadini verir.

Artık sonlandırırken güncel olarak uygarlıkta yükselen şiddeti ve savaşları düşündüğümüzde, tam da az önce sözünü ettiğim babanın niteliksel olarak barındırdığı Efendinin Söylemi, referansta bulunduğu Evrensel Baba'nın iktidardan indirilişi, otoritenin ve bu otoritenin yasalarının tanınmayışı Platon'un Devlet eserinde de söz ettiği üzere, tiranlığın başlangıcıdır. Bu durumu politika sahnesinde görmek çok da zor değil. Lakin Freud eserini bitirirken şu soruyu sorar:*"ama zaferi ve sonucu kim önceden kestirebilir ki?"* Bu cümle Lacan'ın *Nesne İlişkileri* Seminerinde kaçana ve Gerçek'e dair sorduğu şu soruyu masama bırakır: "peki ipler kimin elinde?".